

פרשת בלק

מה אקוב לא קבה קל (כג, ח)

ובמד"ר (פ"כ יט) בברכות הוא בעצמו מברכן שנאמר (דברים כח) ונתנך ה' עליון, ידו ה' אתך את הברכה, ובקללות לא היה טובען, שכה"א והיה אם לא תשמעו ובאו עליך מעצמן הוי, מה אקוב לא קבה קל, ע"כ. והנה בין הברכות שבעצמו מברכן ובין הקללות שמאליו יבאו הלא ודאי שאי"ז מעצמן רק בגזירת שמים ומאי שנא, וצ"ב.

ויש לבאר, דהנה איתא שראה אברהם אבינו בהצטגנינות שאינו מוליד והקב"ה הוציאו למעלה מן הטבע ע"ש, וחזינן דישראל אינם ברי מזל והקב"ה מנהיגם למעלה מן הטבע, ונראה דכ"ז באם עושין רצונו של מקום אך בלא"ה ליכא להנהגה זו, ובכגון דא הרי שאין צריכים להענישם בפועל רק סגי בהסרת השגחתו מעליהם וממילא דאיתרע מזלם בכך ותבוא עליהם הרעה. ובזה יל"פ הא דבברכות כתיב ונתנך ה' וגו' יצו ה' אתך את הברכה, דזהו נתינה מיוחדת בשעה שעושים רצונו שנוהג בהם באופן דלמעלה מן המזל והטבע, אולם בקללות נאמר ובאו עליך והיינו מעצמן, דא"צ לעונש בפועל רק שבהסרת ההנהגה של השגחה מיוחדת עליהם ממילא איתרע מזלם עי"כ, וזהו שאמר בלעם מה אקוב לא קבה קל, דממנ"פ, אם הולכים בדרכיו בלא"ה למעלה מן הטבע הם, וכיון שכל עיקר הקללה היא לשנות המזל הרי דשאני ישראל שאינם ברי מזל, ול"ש קללה בכגון דא, ואם אינם הולכים בדרכיו א"צ לקללה בכדי להרע להם דבעצם הסרת השגחתו מעליהם כבר הורע מזלם.

ובזה יל"פ המשך הכתוב כי מראש צורים אראנו ומגבעות וגו' הן עם לבדד ישכון, דמראש צורים היינו מאבותיהם חזינן שלמעלה מן הטבע הם שאע"פ שהיו עקרים ועקרות ילדו דעם לבדד ישכון שבודדים הם בהנהגה זו דלמעלה מן הטבע מכל האומות.

מקור: ר"א דושניצר זצ"ל